

Наставно – научно веће Факултета политичких наука у Београду је на својој седници формирало Комисију за преглед и оцену докторске тезе **Антиимиграционизам као политичка импликација глобалне друштвене неједнакости кандидаткиње мр Милице Димитријевић.**

Комисија у саставу: проф.др Гордана Павићевић – Вукашиновић, проф.др Вукашин Павловић, доц.др Душан Спасојевић и проф.др Зоран Стојиљковић, као предложени ментор, након прегледа поднете тезе, датих сугестија и разговора са кандидаткињом, подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

1.ОСНОВНИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТИЊИ И ТЕЗИ

Кандидаткиња мр Милица Димитријевић рођена је 1978. године. Завршила је Пету београдску гимназију и уписала и дипломирала Факултет политичких наука у Београду, смер за новинарство и комуникологију. Након дипломирања завршила је специјалистичке студије факултета из области извештавања, као и специјализацију Универзитета уметности у Београду и Oslo University Collega.

Магистрирала је на Факултету политичких наука у Београду јануара 2009. године са темом о неонационализму у савременој Европи

Објављени научни радови :

1. „Глобална култура и религијска криза у Европи: Балкан као потенцијални модел“, темат „Мултикултурализам и страх од другог“, други број научног часописа „Дискурси“ (2011), БиХ.
2. Xenophobia in Europe as a result of social inequality and religious rifferences, Religion and identity in Europe: Discoours on national, European and religious, editors : Marina Topić (Zagreb) and Srđan Sreamac (Amsterdam) - u štampi

Кандидаткиња је још током студија почела да ради у новинарству. Од 2000-те до 2006. године радила је на РТВ Политика као новинар, уредник дневника, као и водитељ и аутор емисије “Седмица”. Након 2006. године је у *Политика новине и магазини* – ПР компаније и новинар.

Докторска дисертација колегинице мр Милице Димитријевић садржи, на укупно 233 стране текста 223 странице основног текста и списак селективне литературе са наведених кључних 149 наслова.

Структурно, теза је подељена на увод, пет тематских поглавља и закључна разматрања.

2. ПРЕДМЕТ И ЦИЉ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Имајући у виду комплексност глобалних друштвено-политичких односа, чије се детерминанте мењају великом брзином, кандидаткиња јасно детектује неопходност анализе веома актуелних проблема глобалне друштвене неједнакости и неонационализма, поготово из перспективе могуће потребе за преобликовањем постојећих модела функционисања. Поменуте феномене кандидаткиња разматра у њиховом социјално-економском тоталитету. Бивајући сведоком великих промена, политичких и економских, и глобалних криза (политичких, економских, друштвених, еколошких...) унутар актуеле кризе планетарних размера кандидаткиња полази од констатације да свет добија своје ново лице и да се отварају питања која до сада нису била постављана, или бар не у тако радикализованој форми.

Предмет дисертације јесу феномени растуће глобалне друштвене неједнакости и исто тако растућег антиимиграционизма, као и њихова међуповезаност, који су својеврстан прозвод глобализације у њеном општем виду, односно, њене природе, распрострањености и етике.

Глобализација, са свим својим импликацијама, има снажан утицај на друштво, моделујући глобалне економске односе, нове тржишне структуре и промене односа у свету рада, повећавајући одувек постојећу социјалну подељеност. У томе

кандидаткиња види и најважније узроке за појаву неонационализма, који преко своје идеологије и лажног историцизма, спаја старе и нове дилеме, показујући своју праву природу и карактеристике. *Differentia specifica* тог неонационализма јесу антиимиграционизам и ксенофобија, чија је есенција страх.

Стварност у којој егзистирамо потврдила је претпоставку да економска криза даље продубљује постојећу неједанакост и осећај несигурности, доводећи, поготово у Европи, до страха од имиграната код појединаца и група. Посматрајући глобалне социјално-економске тенденције које утичу на свако друштво, па и друштво земаља Европске уније, кандидаткиња проблемски дефинише идеју супранационалне Европе, односно мултинационалне надржаве – Европске уније, као идеју чији (не)уочени недостаци рађају погодно тле за реторику неонационализма, односно раст идеја антиимиграционог и ксенофобичног дискурса. Разматрајући критички простор садашњости, кандидаткиња подвлачи несигурну будућност глобалног света, уз потенцијалну разградњу идеје наднационалности као пратећег елемента глобализације, како у теорији тако и у пракси, антиципирајући могући повратак примата националне државе.

По колегиници мр. Милици Димитријевић у систему вредности који је владајући већ више од пола века, на делу имамо геостратешко моделовање света, чији је центар идеја о глобалној држави, о успостављању система у којем национална држава има све мањи значај, уступајући своје место наднационалним структурама. Последњих деценија, а посебно након светске економске кризе и великог избегличког таласа који управо потреса Европу а који су, удружени, довели до политичке нестабилности која се очитује у скоро свим сегментима политика ЕУ, као наднационалне организације *par excellence*, створено је погодно тле за појављивање и развој неонационализма, чије су карактеристике ксенофобија и антиимиграционизам.

Предмет докторске дисертације јесу феномени глобалне друштвене неједнакости и антиимиграционизма, као и њихова политичко-идеолошка платформа, узрокована логиком глобализације у њеном најопштијем и најпрепознатљивијем виду, што подразумева економију, политику и културу.

Циљ дисертације је указивање на везе између глобализације, друштвене неједнакости и ксенофобије, поготово у Европи, односно на значајан раст политичких снага екстремне деснице, који поспешује осећај неповерења и страха према странцима, последично и према имигрантима.

Колегиница Димитријевић полази од става да економске премисе филозофије глобализације подстичу раслојавање социјалне заједнице, имплицирајући глобалну неједнакост, ону унутар једне државе и ону на индивидуалном плану, класну, расну и сваку другу неједнакост. Поменута филозофија, а посебно њени социјално-економски елементи, национално сматрају секундарним вредношћу док у оквиру њих глобално тржиште и мултинационалне корпорације формулишу промене друштва у целини, поготово промене односа у свету рада, чиме снажно утичу на повећавање јаза између различитих слојева друштва, доводећи до шире социјалне кризе.

Када аналитички посматрамо социјално-економске аспекте глобализације, уочавамо одређене правце развоја као што су формирање глобалних економских односа, постојање мултинационалне економске мреже и редеофинисање традиционалних појмова као што су држава, етнос и слично, и то кроз посредан утицај на формирања глобалног идентитета.

Говорећи о глобалној друштвеној неједнакости, кандидаткиња закључује да је она мултидимензионална, распрострањена и да проистиче из друштвене структуре и важећих модела друштвених односа, како на пољу стварања и располагања добрима, тако и у домену равноправности појединца и група који сачињавају један социјални систем.

Постојећи концепт друштвено-политичког устројства, на нивоу социјално-психолошког, резултира недостатком сигурности, пре свега у сопствене институције, законе и односе у друштву, а затим и у оне на међународном плану, при чему неопходност за било каквим деловањем које се обликује у тренд супротан постојећем представља једну од могућих логичних консеквенци.

У том смислу долази до развоја неонационализма, ксенофобије и антиимиграционизма, чија је есенција разградња система наднационалности, уз реafirмацију и потоње одржање граница, које јасно деле простор између, са једне

стране, група које припадају одређеном миљеу и, са друге, групе или група оних који му не припадају, при чему су ове последње означене као опасне, угрожавајуће и непријатељске.

Светска економска криза, која је избила 2008, и њене последице, које се још увек осећају у Европи, несумњиво су проузроковале даљу девалвацију Европске уније као јединственог политичког и вредносног поља, које је обимним проширењима, недостатком кохеренције у бројим сегментима функционисања и одсуством јасно артикулисане идентитетске матрице, одавно у организационој кризи. Ако своју пажњу концентришемо само на политичке прилике у ЕУ, многи њени грађани сматрају да је ЕУ постала симбол за губљење демократије, бирократизацију и централизацију, уз све присутнију нестабилност и немогућност да се искорене тероризам, социјално раслојавање и други дивергентни облици друштвене стварности. Од те и такве позиције крећу и европске партије екстремне деснице које псеудо-историјом, радикалним евроскептицизмом, манипулацијом националним осећањима и опадањем свих вредности осим сопствених, стварају хаотичну атмосферу и распирују говор мржње, користећи очевидно несагласје унутар Уније када је у питању решавање мигрантске кризе, која од почетка 2015. потреса Стари континент.

Јачање екстремне деснице и/или ревитализација националне државе као политичке платформе присутна је у многим деловима света, а нарочито у ЕУ. Фузија традиционалног и савременог политичког екстремизма, уз реторику која се прилагођава тренутним политичким интересима, ствара веома запаљив социјални агенс.

Ако, услед поменутог до сада незапамћеног прилива имиграната из Сирије, Ирака и Авганистана, томе додамо и исламофобију, сасвим је очигледно да ће политички европски процеси ићи у нежељеном правцу. Савремена Европа, уобличена у супранационалну наддржаву – Европску унију – налази се, дакле, пред огромним изазовом одупирања порасту антиимиграционизма и ксенофобије.

Колегиница Димитријевић у свом раду са правом фокус ставља на непосредну везу између антиимиграционизма, који промовишу радикалне десне идеологије, и глобалне друштвене неједнакости, која је све видљивија у просперитетним

друштвима чији грађани се први пут сусрећу са описаним околностима. Из изложеног може се јасно увидети да је антиимиграционизам посредна и непосредна политичка импликација глобалне друштвене неједнакости.

3. ОСНОВНЕ ХИПОТЕЗЕ

Генерална хипотеза

Социјално-економска филозофија глобализације, њена природа и етика, подстичу вишеструко раслојавање друштва, импликујући економску, политичку и културну неједнакост.

Посебне хипотезе

1. Социјално-економски аспекти глобализације, у оквиру којих глобално тржиште и мултинационалне корпорације формулишу промене друштва у целини, а поготово промене односа у свету рада које формирају структуру запосленог становништва ангажовањем јефтине радне снаге из редова имигрантске популације, снажно утичу на повећавање јаза између различитих слојева друштва, доводећи до шире социјалне кризе.

2. Криза подстиче раст друштвене неједнакости, доводећи до њене све веће распрострањености, чиме се намеће потреба за анализом социјалних консеквенци њених механизма. Поменута филозофија глобализације, поготово њени социјално-економски елементи, националне интересе истовремено свде на њима одговарајући оптимум, док се област међународних односа моделује према потребама поменутог процеса. Овај концепт, на нивоу социјално-психолошког, резултира недостатком сигурности, пре свега у сопствене институције, законе и односе у друштву, а затим и у оне на међународном плану, при чему неопходност за било каквим деловањем које се обликује у тренд супротан постојећем представља логичну консеквенцу.

Појединачне хипотезе

1.Идеологија национализма, преформулисана у неонационализам, очитован у антиимиграционизму и ксенофобији, нашла је свој пут у друштву опхрваном друштвеном неједнакошћу. Под утицајем виртуелне идеје модерног национализма појединац тако самог себе види као аутономног у односу на глобалне тенденције које га угрожавају.

2.Савремена Европа, уобличена у супранационалну надржаву – Европску унију – налази се пред изазовима одупирања порасту антиимиграционизма и ксенофобије, чија је присутност евидентна услед глобалне кризе капитализма и социјалног конфликта, у оквиру којег слободно кретање људи, роба и капитала опстаје само као мит.

3.Уколико се назначени глобалистички процеси наставе, антиимиграциоистичке идеје и тежње, засноване на друштвеном раслојавању, ће наставити да бујају.

4. Управо ће својеврсни вредности колапс актуелне визије глобалног друштва бити почетак постављања другачијих економских, социјалних и националних параметара.

4. СТРУКТУРА / САДРЖАЈ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

4.1. Опис садржаја – структура докторске дисертације по поглављима

Кандидаткиња мр. Милица Димитријевић је своју тезу проблемски одредила унутар структуре коју логично чине Увод, пет тематских поглавља и Закључна разматрања, при чему, по методском моделу левка, ширим концептуално – теоријским разматрањима (феномена глобализације и неједнакости) следе поглавља у којима се разматрају ужи и конкретнији проблемски кругови (неонационализам и антиимиграционизаму Европи) који чине конкретан предмет истраживања.

САДРЖАЈ

1. Увод
2. Глобализација – социјално-економски аспекти
 - 2.1. Природа глобализације
 - 2.2. Етика глобализације
 - 2.3. Технологизација као императив глобализације
 - 2.4. Глобални економски односи
 - 2.5. Глобално тржиште и његови модели
 - 2.6. Слом глобалног капитализма
 - 2.7. Економски раст – сиромаштво
3. Друштвена неједнакост
 - 3.1. Историјско-теоријска перспектива друштвене неједнакости
 - 3.2. Механизми друштвене неједнакости
 - 3.3. Типови друштвене неједнакости
 - 3.4. Распрострањеност друштвене неједнакости
 - 3.5. Социјалне консеквенце глобалне друштвене неједнакости
4. Неонационализам – ксенофобија и антиимиграционизам
 - 4.1. Историјско-теоријска перспектива национализма као идеологије
 - 4.2. Природа неонационализма
 - 4.3. Социјално-психолошки елементи неонационализма
 - 4.4. Ксенофобија и антиимиграционизам
5. Глобализација, друштвена неједнакост и антиимиграционизам у Европи
 - 5.1. Савремена Европа – супранационална Европа
 - 5.2. Проблем стварања европског идентитета
 - 5.3. Мигрантска криза и њене социјално-економске последице
 - 5.4. Антиимиграционизам као одговор
 - 5.5. Реторика страха од Другог
6. Несигурна будућност глобализованог света
 - 6.1. Границе глобализације
 - 6.2. Разградња система наднационалности
 - 6.3. Повратак националне државе
7. Закључак

8. Литература

9. Листа графика, табела и илустрација

Полазна теза колегинице Димитријевић ја да је очигледна тенденција савременог капитализма да сузи и сузбије демократију и успостави чудну и сложену мешавину плутократског, олигархијског и лидерско-популистичког типа политичког поретка у коме владају богатство и политички прагматизам, а расту ксенофобија, национализам, корупција и несигурност.

Слом савременог капитализма, заснованог на неолибералној доктрини слободног тржишта, који је почео средином 2007. године да би се захуктао 2008, представља преломан моменат, који одликују две специфичности. Наиме, текао је на два повезана колосека – први се тицао краха инвестиционог банкарства, који је почео у Сједињеним Америчким Државама, док је други подразумевао кризу јавног дуга, односно европску дужничку кризу, која је прво захватила земље европске периферије да би се на крају, више или мање, прелила и на све земље еврозоне, угрожавајући потенцијално и наставак ЕУ интеграција. Уједињени чине највећу рецесију коју је свет до сада видео – милиони људи у последњих осам година остали су без посла, места за становање, средстава за живот

Последиčno, растућа неједнакост присутна је у већини држава у свету, а глобализација је један од фактора који је допринео овом глобалном тренду. Овај проблем није само хуманитарни. Он је по Стиглицу имао утицај и на садашњи привредни пад. Растућа неједнакост доприноси проблему недостатка глобалне агрегатне тражње. Новац одлази из руку оних који би га потрошили у руке оних који имају више новца него што им је потребно.”

Кандидаткиња, следећи Стиглица, констатује да нам је неопходан нови економски модел који никако не би смео да се базира на апсолутној државној контроли. По њему, свакако би требало ограничити постојање глобалних монопола, који су настали услед процеса глобализације и технологизације, позабавити се питањем

управљања, алокацијом одговорности и начинима корпоративног одлучивања, уз незаобилазну већу улогу државе.

Уз то, реформа међународних институција незаобилазан је услов за спречавање неке нове кризе, будући да се показало да је систем по којем оне функционишу недовољно ефикасан и да би требало подржати стварање система мултилатералности.

Последњи подаци који се тичу домена глобалне економске неједнакости су алармантни: у 2014. један посто најбогатијих на свету поседовао је чак 48 посто глобалног богатства, док је 99 посто осталог становништва делило преосталих 52 посто. Од тих 52 посто скоро 46 било је концентрисано међу 20 посто имућнијих грађана док је само око 5.5 посто остало за око 80 посто светске популације. Прогнозе су још више забрињавајуће: уколико се овакав пораст раслојавања настави већ у 2016. један посто екстремно богатих у својим рукама имаће преко 50 посто светског богатства а до 2020. Скала ће се попети до скоро 54 посто.

С тим у вези, различити типови неједнакости, од којих је на првом месту економска, доводе до миграционих таласа, који су у многим земљама на Западу почели да резултирају буђењем ксенофобије и антиимиграционизма па се може закључити да је осећај економске и националне угрожености у тесној вези са миграционим кретањима, што и јесте централна тема овог рада,

Савремено друштво све се више суочава са потребом анализе међуодноса између неонационализма, ксенофобије и антиимиграционизма, чије се погубно деловање не може оспорити. Сва три појма до те су мере међусобно испреплетана да их је тешко посматрати одвојено један од другог, што је и логично будући да се за ксенофобију и антиимиграционизам може рећи да су два кључна социјално-психолошка градивна елемента неонационализма, кроз које се ова савремена појава може посматрати и на теоријском и на практичном плану.

И ксенофобију, и из ње произилазећи антиимиграционизам, карактеришу одређени постулати који се базирају на конкретним социјално-психолошким прерогативима и механизмима. У том смислу можемо говорити о *ирационалности*,

стереотипности, нативизму и дискриминацији – сви они базирају се на феномену предрасуда.

Популациони пораст, ограничене могућности у земљама пријема и често повећана стопа криминалитета и страх за опстанак националног идентитета прате политику која се спроводи према имигрантима, и легалним и илегалним. Уз то, вероисповест миграната разликовала се од државе до државе, што је додатно компликовало ситуацију, па је тако у савременој Француској и Немачкој, на пример, већина припадала и припада муслиманској вероисповести што чини још једну структурну разлику, у овом случај испољену на пољу религије, која у предоминантно хришћанској Европи додатно усложњава ову анализу.

Последњих година (2012-2016) приметна је фузија традиционалног и савременог политичког екстремизма, уз реторику која се прилагођава тренутним политичким интересима. Партије крајње деснице поседују три основне одлике: 1) популизам, што значи једноставан језик, антиелитизам и борба против естаблишмента; 2) ауторитаризам и 3) нативизам, односно комбинацију национализма и ксенофобије. Јасно је да у овом тренутку не можемо повући увек јасну границу између ауторитарних и (нео)либералних десних групација, јер им се програмска начела и начин борбе, као и идеологија, често поклапају, па можемо констатовати да европске странке екстремне деснице и саме пролазе кроз динамичне трансформације – од маргиналних политичких група до озбиљних чинилаца на политичкој сцени. Нажалост, раст друштвене неједнакости и нови талас ксенофобичних осећања, подстакнута имигрантском кризом, иду им на руку.

Иако се очекивало да ће стара, вековна, национална трвења између земаља Европске уније, уз размимоилажења по питању чврстине интеграције и будућности у погледу капацитета проширења, бити међу највећим претњама европске хомогености, временом се испоставило да је имиграција та која је подстакла раздор међу државама, утичући на снажење странака које су јасно ксенофобично и антиимиграционо расположене и уједно евроскептичне а које су своје простор за деловање пронашле у овој кризној ситуацији. Поред успеха које су партије умерено десне оријентације забележиле на изборима за Европски парламент 2014, можда је још значајнија била 2015. година, током које су у

бројним земљама Европе одржани избори на различитим нивоима власти, на којима су значајан успех, посебно када се у виду имају њихови скромни дотадашњи резултати, постигле странке екстремно десне провенијенције. Од Немачке до Грчке, до Швајцарске до Шведске. Са тенденцијом даљег раста популарности. Медији су већ о томе почели да говоре као о „европском ходу удесно”.

Једно до највећих изненађења за ЕУ јесте појава овакве врсте екстремизма у скандинавским земљама, европском простору који је важио за најлибералнији и најгостољубивији. Оно што одликује све скандинавске странке екстремне деснице је то то да су, иако су већином осниване пре неколико деценија, у жижу политичког живота ушле тек недавно, за разлику од Националног фронта или Партије слободе Аустрије.

Десничарске партије у Европском парламенту постигле су сагласност о формирању нове групе под вођством француског Националног фронта. Национални фронт Марин ле Пен, холандска Партија за слободу Герта Вилдерса, аустријска Слободарска партија, италијанска Северна лига и белгијска партија Фламански интерес уједињењем ће добити већи утицај у парламенту земаља чланица Европске уније.

Уз све међусобне разлике у основи десног екстремизма – његове јединствене платформе је повратак националној држави, што се може сажети у неколико тачака:

- Фаворизација националног идентитета, националне државе и домицилне културе,
- Инсистирање на традиционалној дефиницији брака, међугенерациској солидарности и доступности медицинске бригае,
- Популаризација економије друштвене одговорности, као противтежа експанзионизму мултинационалног капитала,
- Промоција важности идеје територијалног интегритета и суверенитета и противљење политикама Европске уније,
- Ширење страха од имиграната, продубљивања друштвене неједнакости и економско-финансијске неизвесности,

- Тежње за забраном двоструког држављанства, а у неким случајевима и захтев за увођењем смртне казне,
- Све фреквентнији антиисламизам, антиглобализам и антисекуларизам.

Најбољи примери који поткрепљују изнето су, поред екстремно десних партија, покрети Пегида и Алијанса за мир и слободу који окупљају партије, групе и појединце спремне да спроводе програмске основе које се базирају на неонационализму, антиимиграционизму и исламофобији.

Ови избори, подсећа истраживање Евробарометра, одржавали су се у атмосфери озбиљне рецесије, коју карактеришу високе стопе незапослености у Европи и слаб привредни раст, пада поверења у институције Европске уније, повећане имиграције у односу на период од пре пет година, учесталих терористичких претњи и угрожене опште безбедности и све озбиљнијих климатских промена и у том светлу би их требало сагледавати. Гласачи и партије бавиле су се питањима која би се могла груписати у три целине: 1. Како успоставити социјално одговорну ЕУ? 2. Да ли и на који начин наставити даљу ЕУ интеграцију у политичком смислу (која би се одвијала у правцу наставка губитка националне суверености)? 3. Како реорганизовати економско управљање Унијом, усагласити фискалну политику и доћи до банкарске уније?

На крају свог рада кандидаткиња мр. Милица Димитријевић закључује да се након целокупне анализе може увидети да је антиимиграционизам посредна и непосредна политичка импликација глобалне друштвене неједнакости, чиме је доказана основна полазна хипотеза њене студије.

5. КОРИШЋЕНЕ МЕТОДЕ И ПРИМЕЊЕНА МЕТОДОЛОГИЈА

У свом примењеном теоријско-хипотетичком истраживачком оквиру кандидаткиња је користила историографску, дескриптивну и дедуктивну методу.

Историографском методом кандидаткиња је настојала е да анализира генезу појава које се разматрају и доводе у раду у везу, посматрано из аспекта увек живих промена социјално-историјских односа.

Дескриптивном методом кандидаткиња је настојала да што прецизније опише карактеристике феномена какви су глобализација, друштвена промена и неонационализам у светлу савремених истраживачких парадигми.

Дедуктивном методом се планира извђење посебних закључака о спрези између савремених социјално-политичких конструката, који су, сваки за себе и у међусобном деловању, довели до рађања неонационализма у савременој Европи.

Када је о конкретним истраживачки техникама реч, у раду колегинице Димитријевић је на адекватан и одабраном проблемском кругу примерен начин коришћена анализа докумената, компаративна метода и увиди, као и статистички прегледи и анализе.

6. НАУЧНИ ДОПРИНОС И ДРУШТВЕНИ ЗНАЧАЈ

Основна намера кандидаткиње била је да коришћењем различитих метода у истраживању докаже постављени хипотетички оквир, односно да покаже да су процеси глобализације, пораста друштвене неједнакости, тероризма и „хуманитарних“ оружаних интервенција и појаве антиимиграционизма у Европи крајем XX и почетком XXI века у специфичној међузависности, да паралелно егзистирају на пољу савремене политике и да заједно доводе до свеколике трансформације глобалног друштва. Иако је реч о разматрању феномена који су познати у политичкој теорији, кандидаткиња са правом сматра да је више него значајно осветлити корелацију између поменутих појава у једном новом светлу, поготово јер је реч о неонационализму, који се по својим својствима и карактеристикама битно разликује од национализма у свом изворном облику. Антиимиграционизам и ксенофобија могу се разумети као карактеристичан продукт, односно политичка импликација глобализације и друштвене неједнакости коју иста та глобализација и производи. Овакво довођење у везу ова три феномена – глобализације, друштвене неједнакости и антиимиграционизма – представља

оригиналан приступ сагледавању друштвено-политичке стварности у ширим оквирима савремене Европе, доприносећи тачнијој и свеобухватнијој научној анализи данашњег друштва у тоталитету.

Истовремено, дајући могуће прогнозе даљег развоја и еволуције, уз евалуацију трансформационих процеса, дисертација пружа увид у очекиване правце будућег кретања друштвено-политичких односа.

Очекивани резултати подразумевали су најте доказ основне хипотезе, која је након спроведеног истраживања потврђена, што значи да су процеси глобализације, пораста друштвене неједнакости и појаве антиимиграционизма и ксенофобије у Европској унији у специфичној и конкретној повезаности, чиме се наставља убрзана трансформација глобализованог друштва.

Научни допринос овог рада може се сагледати кроз неколико елемената.

Прво, у јасно приказаној етиологији између поменуте три појаве, без којих више није могуће разумети политички тоталитет односа, ставова и визија садашњег и будућег света.

Из тога разлога рад представља нов приступ сагледавању друштвено-политичке стварности у ширим оквирима савремене Европе.

Друго, у раду је понуђен један нов начин сагледавања историјско-теоријске перспективе друштвене неједнакости, који појам анализира у ширем смислу, почев од првих друштва па до савременог доба и то кроз свеобухватан преглед места и улоге појма у различитим епохама, идејним системима и представницима различитих школа мишљења.

Треће, појава мигрантске кризе у Европи раду је дала једну нову димензију и усмерила га у правцу повезивања ксенофобије и антиимиграционизма не само са друштвеном неједнакошћу која се базира на економским елементима глобализације, већ и у једном ширем смислу – са неједнакошћу коју трасирају и геополитички прерогативи и они економски, који су у овом друштвеном тренутку у којем егзистирамо повезани узрочно-последичним везама.

Чињеница да се појава која је захватила Стари континент дешава сада и овде и да у односу на њу не постоји још увек аналитичка дистанца а да је у раду подробно представљена и контекстуализована, указује пре свега на актуелност дисертације

па потом и на њен пионирски покушај анализе појаве која је од изузетног значаја за политичку социологију савременог друштва.

7. ЗАКЉУЧНА ОЦЕНА

Након детаљног разматрања докторске тезе, увида у друге радове, обављених консултација и разговора са кандидаткињом, Комисија, имајући у виду изузетан значај и актуелност одабране теме, њену теоријску и, посебно, практичну валидност, као и одабран, релевантан и кохерентан и у значајној мери оригиналан, проблемски и садржајни, тематски оквир тезе, њима примерен теоријско-хипотетички оквир и методолошки инструментариј, као и чињеницу да је кандидаткиња остварила више него завидан увид у постојећу литературу и изворе података и на тој основи и адекватно одредила циљеве и домет свога истраживања, једногласно предлаже Већу да се, након обављене Ефорус анализе и истека рока за увид јавности, одобри јавна одбрана докторске дисертације : **Антиимиграционизам као политичка импликација глобалне друштвене неједнакости кандидаткиње мр.Милице Димитријевић.**

Комисија

Београд, 01.06.2016.године

1.проф.др Гордана Павићевић – Вукашиновић

2.проф.др Вукашин Павловић

3. доц. Др Душан Спасојевић

4. проф.др Зоран Стојиљковић